

ЄДИНІ, НЕПЕРЕМОЖНІ, НЕЗНИЩЕННІ

Мета цього збірника – об'єднати сили. Людські, професійні, творчі. У час, коли так важливо почуватися несамотнім, неспустошеним, незнеможеним, незламаним, неприреченим. Почуватися живим. Мати волю, честь і сміливість. Бути мужнім (чоловіком, жінкою, дитиною), давати раду собі й підтримувати інших, довіряти, ділитися, організовуватися, віднаходити надможливості діяти, впливати на обставини, нести гіпервідповідальність за Україну, робити справу. У житті нас пов'язує безліч ланок, які з різних причин зазвичай випрозорюються, стають непомітними в тихому повсякденні, але в зламіві моменти, з-поміж яких і люта війна, ці енергетичні нитки безцінні: мусимо їх берегти, за них триматися.

Незрадливо єднає нас Слово. Рідне слово. Слово рідних людей. Слово Роду. Проросле з отчого гнізда, виплекане маминими обіймами, вигранене вчителевою наукою. Віковий пракорінь, зв'язок із праджерелом, духовне начало. Зневажити Слово – потоптати моральний закон. Але навіть часом знецінене, недооцінене, принижене нашою бездумністю чи безпам'ятством, воно все таке ж величне, віддане, могутнє, спасенне: стоїть непоступно на сторожі, горне до себе і вірних, і блудних дітей своїх, рятує від чуттєвої безодні, душевної німоти, фізичного заціпеніння, страху, дає надію, навчає мудрості. Живе слово – живе серце – живе життя.

Цю книгу створили люди, особливо причетні до слова: знані, шановані й разом із ними зовсім юні письменники, педагоги, журналісти, науковці – головню студенти, випускники й співробітники різних років факультету філології та журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (раніше – філологічного факультету Полтавського державного педагогічного інституту); вихованці й викладачі інших факультетів вишу; їхні діти, онуки, учні; талановиті друзі навчального закладу – дописувачі (зокрема й майбутні) широко відомого університетського альманаху «Рідний край»; воїни з передової, волонтери. Сімдесят осіб поділилися своїми думками, почуваннями, розмислами, спостереженнями, уявленнями – своєю *Україною в серці*, у чомусь для кожного неповторною, але для всіх однаково рідною, безцінною. (І вже десятки колег-літераторів зголосилися стати учасниками наступного випуску!)

«Злетілися» тексти під одну обкладинку з Полтави й Полтавщини, з Києва й Київщини, з Кропивницького, Дніпропетровщини, Донеччини, Луганщини, Харкова й Харківщини, Херсона й Херсонщини; з Баварії, Іспанії, Німеччини, Польщі, Швейцарії. Багато з них щойно написані, і кимось – уперше. Виплеснули з душі частку болю, жаху, щоб вона не зійшла кров'ю під незахищеним нашим небом, у темних підвалах і промерзлих окопах, на грудях у дорогої людини, яка вирушає боронити Україну, чи десь у далеких чужинах... Інші давніші, але – майстерні, глибокі – вельми актуальні сьогодні, оскільки мовлять про світ українства, могутні пласти нашої ідентичності, несуть красу як протигагу смертельному молоху війни, огидному завиді-вбивці, що припхався нищити чужу країну, нівечити чуже життя, тому безпросвітному імперському варварству, яке гнилою тванню суне на нас століттями. Ці вірші, есе, оповідання зможуть відволікти, заспокоїти, підтримати, додадуть внутрішнього гарту. Є в книзі й документалістика, репортажі, політична аналітика – важливі матеріали, які посвідчують, чому нам потрібно будь-що вижити в цім жорстокім протистоянні, і як ми це день у день робимо. Боре-мося – на фронті й у тилу, у зоні бойових дій і за межами країни – зброєю, ділом, словом. Наближаємо перемогу!

Створення цього видання зініціювала літературна студія «За-спів», яка діє при кафедрі української літератури ПНПУ імені В. Г. Короленка вже майже 60 літ: 1963/1964 навчального року – на хвилі духовного піднесення шістдесятників – згуртував у творчий осередок залюблену в художнє слово молодь незабутній Петро Загайко (1928–2013) – тоді кандидат філологічних наук, асистент, а згодом доцент, завідувач кафедри – глибокий знавець письменства, неперевершений майстер виразного читання, відповідальний наставник, який укладав усю душу й розум у своїх вихованців, був для них взірцем педагога-словесника. Назву студія перейняла від першої (1920 р.; і, на жаль, посмертної) збірки юного поета й журналіста з покоління Розстріляного Відродження Василя Чумака (1900–1919) – натхненного українською національною революцією романтика, співця нової – «молодої» – історичної доби, невдовзі підпільника-«боротьбиста», викритого і страченого в Києві денікінцями. На наш погляд, для «втаємничених» за назвою літстудії чітко проступала ще одна трагічна постать – тоді опального земляка Василя Симоненка (1935–1963). Ці письменники – з-поміж численних жертв імперського тоталітаризму – у середині 1960-х рр. були неабиякою підтримкою для патріотичної творчої молоді; не менш промовиста їхня поезія і в наші дні:

...Молоді палкої пориви бурхливі,
думи, ідеали, мрії золоті,
шопоти-жадання з'єлені на ниві
це – сміливо-гордий виклик темноті,
це – сріблом налиті дзвони великодні!
ластівка, що сонце з вирію несе!
Час би й до могили, розуми холодні.
Молоді ж – дорозу! Молоді – усе!
(В. Чумак. «З ранкових настроїв»)

* * *

Не спочивайте: ще не час!
Нехай останній промінь згас –
Самі запалимо вогні –
І в стумі витворимо дні!

На кремін' – крицю: буде світ!
Ми непохитні, мов граніт.
Ми йдемо і йдемо, несемо вогні,
І творимо блиск, і творимо дні.
(В. Чумак. «Не спочивайте, ще не час!..»)

* * *

...Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!
Пошезнуть всі перевертні й прибуду,
І орди завойовників-заброд!

Ви, байстрюки катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій є! В його гарячих жилах
Козацька кров пульсує і гуде!

24.XII.1962

(В. Симоненко. «Де зараз ви,
кати мого народу?..»)

У різні роки керували «Заспівом» викладачі кафедри української літератури Тетяна Лещенко, Володимир Мартусь, Галина Білик, Віта Сарапин, Марина Свалова, Юлія Волошук, Володимир Подрига та ін. Тривалий час студія презентувала себе через стіннівки й публікації в періодиці, літературні вечори, читання, участь у творчих конкурсах;

у 1997 і 2008 рр. було видано колективні збірки творів її учасників. У цій студентській літературній громадці зміцнили крила свого таланту сотні митців-початківців, багато з них стали в подальшому знаними письменниками. Літопис «Заспіву» ще укладаємо, але вже ця книга познайомить читача з його яскравими представниками.

Присвячуємо збірник світлій пам'яті всіх полеглих за Україну в російсько-українській війні початку XXI ст. Уславлюємо ним мужнє воїнство, яке майже дев'ять років боронить рідний край від ворожої навали; ушановуємо незчисленні цивільні жертви злочинної агресії нелюдів; скеровуємо як молитву до Господа за душевною поміччю в битві зі злом, за святим омофором для всього нашого праведного люду, який, нікому не зичачи зла, захищає своє й не поступиться правдою, свободою, Батьківщиною. Хай цей духовний почин, мов незгасна свіча, осяє імена й представників нашої університетської родини, які поклали своє життя на лінії зіткнення, загинули від рашистських бомб і ракетних обстрілів у Десні й Кременчуку: доцента кафедри образотворчого мистецтва, члена Національної спілки художників України Олександра Тарасенка (1960–2022), випускників факультету історії та географії Геннадія Біліченка (1972–2014), Антона Грицяя (1987–2015), Руслана Марченка (1978–2016), Юрія Коновода (1964–2019), Павла Кириленка (1991–2022), Юрія Губаньова (1998–2022), Ігоря Свища (1973–2022), випускників факультету філології та журналістики Євгена Перепелиці (1998–2022), Вадима Сафроненка (1978–2022), випускника факультету природничих наук та менеджменту Андрія Красюка (1980–2022)... Тих, про кого ми ще й не знаємо, але обов'язково пам'ятатимемо їх завжди, будемо достойні цієї високої пам'яті!

Нині тисячі вихованців Полтавського педагогічного – освітян, журналістів, учених, митців, спортсменів – на фронті, у теробороні, волонтерських лавах тощо – разом з усією Україною. Скривавлені й пошматовані наші серця від нескінченних болючих утрат, поламаних доль і надій, великого спільного горя. Але гідність, людяність, свідомість обов'язку захищати свою малу й велику родину, жага помсти мерзенним катам за їхні злочини проти українського народу роблять неподоланною нашу волю й незламною віру в перемогу. Ми, безсумнівно, виборемо щасливе життя нашим дітям й онукам!

«Сформоване літературно-художнє видання «У серці – Україна» важливе й актуальне, – наголошує рецензент збірника доктор філологічних наук, професор Національного університету біоресурсів і природокористування України (а донедавна – професор, ректор нашого вишу) Микола Степаненко. – Воно посвідчує, що слово є

надійною опорою нації в найважчі періоди її історії, слугує засобом вираження думок і переживань, душевної підтримки, пошуку майбутніх цілей, об'єднує і змогутнює спільноту в її супротиві загарбнику, утверджує незнищенність України й українців, нашої самобутності, високих духовних цінностей. Гостру потребу висловитися відчув кожен зі співавторів книги, і ця естетична комунікація – наша сила, наша надія, місток із минулого в завтрашній день. Краса врятує світ, а підла мерзотність згине.

У збірнику представлено 70 імен як добре знаних на Полтавщині й ширше в Україні літераторів (Наталка Фурса, Інна Снарська-Дідик, Сергій Осока, Олена Колінко, Валентина Беля, ін.), так і юних початківців, зокрема студентів педуніверситету, котрі радують своїм хистом і ранньою мудрістю (Аліна Дугенець, Дар'я Жученя, Дар'я Панченко, ін.). Надзвичайно цінне те, що ідея видання книги об'єднала освітянські філологічні покоління, учителів і їхніх вихованців, оприявнила нові письменницькі голоси відомих династій. Тут зустрічаємо Героя України, учительку української мови й літератури, управну володарку пера Тетяну Балагуру та її кількох учениць із літстудії “Перевесло”; обдаровану поетку й педагогиню Наталію Колісниченко та її молоде суцвіття талантів із літстудії “НІМБ”; сумлінну творчу послідовницю знаного дідуся й батька Мирославу Рогову... Крім того, збірник підтверджує вагу діяльності факультетсько-університетського “Заспіву”, який залюблює молодь у творчість, вигранює її майстерність вже чимало десятиліть».

«Книга “У серці – Україна” надзвичайно цінна й потрібна – і в наш непростий час, і за мирних обставин, – твердить у рецензії на збірник доктор філологічних наук, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка Михайло Наєнко. – Вона демонструє творчий потенціал українців, красу нашої національної душі, яку відчуваємо й прагнемо розвивати від самого малечку, плекаємо в дітях, якщо є турботливими батьками, наставниками.

Зібрані разом тексти розгортають різні змістові мотиви: домінантний громадянський, але й інтимний, пейзажний, філософський; є тут твори дітей і твори для дітей; є фундаментальна для нашого письменства патріотика, а є й постмодерна гра та провокація; зрештою, є високохудожнє слово визнаних майстрів і перший у житті віршик юної учениці із Засулля чи Полтави; є й поезія, писана під кулями на фронті... Таке розмаїття завжди радує, указує на свободу й багатовимірність творчості, а водночас допомагає книзі знайти

широку читацьку аудиторію. Упевнений, що після публікації збірник матиме саме таку добру долю – віднайде численних прихильників і шанувальників.

Вагому текстову добірку авторства сімдесяти літераторів я сприйняв із великим інтересом: є в них своє розуміння життя, неповторні стильові нюанси, бачення творчої перспективи, навіть якщо це початківець узявся за перо. Відзначаю і майстерність форматворення, і розмаїття жанрів, і чистоту й багатство мови. Як директор Центру літературної творчості ННІФ КНУ імені Тараса Шевченка, письменник і літературознавець із великим досвідом, я добре розумію, що тут слова вдячності заслуговують і редакційна рада, і редакторка-упорядниця книги, адже було здійснено ретельний відбір дописувачів, сумлінно й неодноразово опрацьовано рукописи. Зате кожну бібліотеку зможе збагатити ця книга й принесе велику повагу її видавцям. Думаю, що вона може започаткувати й цілу тематичну серію, мати продовження в майбутньому, адже багата талантами Полтавщина, і чимало її обдарованих синів та дочок – вихованці Полтавського педуніверситету».

Дякуємо за сприяння в підготовці збірника викладачам кафедри української літератури ПНПУ імені В. Г. Короленка (завідувачка – кандидатка філологічних наук, доцентка Віра Мелешко); шановним рецензентам – знаним ученим, докторам філологічних наук, професорам, членам Національної спілки письменників України Михайлові Наєнку й Миколі Степаненку; випускникам факультету філології та журналістики ПНПУ імені В. Г. Короленка письменниці, журналістці, художниці Олені Завітайло (за серію художніх робіт і створення обкладинки книги), редакторці, фахівчині видавничо-поліграфічної справи Галині Ковіці (за виготовлення макету). Дякуємо за співпрацю кожному з авторів! Дякуємо Збройним силам України за можливість творити! Хай Україна в серці додає всім нам упевненості, міцності й наснаги!

Старша викладачка кафедри української літератури ПНПУ імені В. Г. Короленка, керівниця літературної студії «Заспів»

Галина Білик

